

حده درست برای رمز چمدان

هوشمند حسن نیا

چقدر احتمال دارد که با اولین حدس بتوانیم رمز چمدان سبز را پیدا کنیم؟

چمدان سبز رنگ، مثل همه چمدان‌های دیگر با یک رمز دو رقمی باز می‌شود. اگر اعداد روی قفل را درست تنظیم کنیم، قفل آن باز می‌شود. چمدان نارنجی کمی غیر معمول است. برای قفل این چمدان، دو رمز دو رقمی انتخاب شده است که اگر روی هر کدام از آن‌ها تنظیم کنیم، قفل باز می‌شود. متاسفانه رمز هر دو چمدان را فراموش کرده‌ایم!

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۰۰	۰۱	۰۲	۰۳	۰۴	۰۵	۰۶	۰۷	۰۸	۰۹
۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹
۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹
۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹
۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹
۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹
۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹
۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹
۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹
۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹

نفر اول:

کاری نداردا رمز این چمدان یکی از ۱۰۰ عدد مقابل است. پس احتمال اینکه اولین تلاشمان موفق باشد، $\frac{1}{100}$ است.

نفر دوم:

من یک جور دیگر فکر کردم.
هر کدام از رقمهای میان ۰ تا ۹ انتخاب می‌شوند.
احتمال اینکه رقم اول را درست انتخاب کنیم، $\frac{1}{10}$ است.
برای رقم دوم هم همین طور. یعنی احتمال اینکه رقم دوم را درست انتخاب کنیم هم $\frac{1}{10}$ است.
بنابراین احتمال اینکه در اولین تلاش رمز را پیدا کنیم برابر است با،

$\frac{1}{10} \times \frac{1}{10} = \frac{1}{100}$.

جواب من هم $\frac{1}{100}$ به دست آمد.

نفراول:
راه من این بار هم همان است.
دروتا از عددهایی که گفته بودم به عنوان رمز انتخاب شده است.
من یک عدد شناسی را امتحان می‌کنم.
پس احتمال اینکه اولین تلاش موفق باشد، $\frac{2}{100}$ است.

در مورد چمدان نارنجی
چه می‌توانید بگویید؟

نفر دوم:
و اما راه من.
باز هم هر کدام از رقم‌ها از میان ۰ تا ۹ انتخاب می‌شوند. بنابراین احتمال اینکه دو رقم اول را درست انتخاب کنیم، $\frac{2}{10}$ است. برای دو رقم دوم هم همین طور، یعنی احتمال اینکه رقم دوم را درست انتخاب کنیم هم $\frac{2}{10}$ است.
بنابراین احتمال اینکه در اولین تلاش رمز را پیدا کنیم برابر است با:
$$\frac{2}{10} \times \frac{2}{10} = \frac{4}{100}$$
.
جواب من این بار $\frac{4}{100}$ است.

با راه حل این دو نفر برای چمدان سبز موافقید؟
پاسخ آن‌ها با هم برابر شد، جواب شما هم همین است؟
در مورد چمدان نارنجی چطور؟ چرا جواب‌ها با هم فرق کردند؟
راه حل کدامشان درست است؟

پند و اندرز

به تعداد آمدهای روی زمین، راه اشتباه برای یک مسئله احتمال وجود دارد راهی را در پیش بگیرید که از درستی آن مطمئن هستید. دو راهی که مطرح شد، دو راه حلی است که دانش‌آموزها زیاد در کلاس مطرح می‌کنند. راهی که نفر اول در پیش گرفته، مستقیماً به مفهوم احتمال مربوط است. او تعداد حالت‌های ممکن را شمرده و بعد تعداد حالت‌های مطلوب را تقسیم بر تعداد حالت‌های ممکن کرده است. راهی که نفر دوم در پیش گرفته است چطور؟ همان‌طور که می‌بینید، راهی مانند راه نفر دوم ممکن است گاهی درست از آب در بیاید، ولی بعضی وقت‌ها هم اشتباه می‌شود.

فرض کنید ۷۶ و ۲۹ دو رمزی باشند که چمدان نارنجی را باز می‌کنند. در این صورت راه حل نفر دوم، انگار دو حالت اضافه را هم در نظر گرفته است! یکی از این دو حالت اضافه را من می‌گویم:
نفر دوم ۲۶ را هم به عنوان رمز در نظر گرفته است.
می‌توانید حدس بزنید که چه حالت دیگری را هم اضافه در نظر گرفته است؟ می‌توانید در ذهنتان دنبال کنید که چرا این اتفاق افتاد؟ شاید اگر به جدول حالت‌های بالا نگاه کنید، موضوع برایتان روشن‌تر شود.

توصیه جدی ما این
است که از راه‌هایی
مثل راه نفر دوم
استفاده نکنید!

